



Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput I. Sancti natales, mores in juventute, et in episcopum consecratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

AUCTORE
ANONYMO.

capitulo, et ecclesia prædictis acceptantibus, illudque super altare Majus collocantibus, postea tuto ac honorifice custodiendum pro nunc in Parvo choro ejusdem ecclesiae sub duplici clave, altera ab illustrissimo et excelso D. quadraginta Virorum Bononiensium pro tempore decano :

servandum-
que

445 Altera vero ab illustrissimo et reverendissimo D. dictæ perinsigni collegiæ primicerio retinenda, quas claves idem illustrissimus ac reverendissimus D., mediante persona illustrissimi et excellentissimi D. Philippi Mariæ Mazzi, agentis generalis a Sanctitate sua pro hac ejus reverenda mensa archiepiscopali Bononiæ deputati, tradidit, respectu unius, nob. viro D. co. Philippo Aldrovandi, patricio Bononiæ ac senatori decano, et respectu alterius illustrissimo et reverendissimo D. marchioni Francisco Zambeccari, nob. patricio Bononiæ, prælibati sanctissimi D. N. Papæ prælato domestico, dictæque perinsigni collegiæ primicerio præsentibus et acceptantibus, donec absolutis altari in eadem ecclesia ab eminentissimo et reverendissimo DD. Pompejo S. R. E. Cardinale Aldrovandi, ac reposito pro dicto sacro capite, in ejusdem altaris Orthographia collocetur, in omnibus, et per omnia juxta per Sanctitatem suam præscripta in dictis Litteris Apostolicis præfatis B illustrissimis et reverendissimis DD. capitulo et canonicis directis, ad quas etiam in hac parte etc. Super quibus omnibus etc.

consignat.

446 Ego notarius superscriptus et infrascriptus hoc publicum instrumentum confeci requisitus etc. Hic omissis, de voluntate petentium, tenore supra enuntiatarum Litterarum Apostolicarum. Actum in dicta ecclesia perinsigni basilica S. Petronii prope altare Majus, præsentibus ibidem nob. viris D. abbate Antonio, clame. olim nob. viri D. Joannis Elephantazzi capellæ S. Proculi, D. marchione Antonio Amorini, cl. me. olim nob. viri D. Joannis Andreae, capellæ S. Marini, et D. Co. Ludovico, filio nob. viri D. Co. Francisci Malvasia capellæ SS. Gervasii et Prothasii, omnibus patriciis Bononiæ, testibus ad prædicta omnia, et singula adhibitis, vocatis specialiter atque rogatis.

De prædictis etc. rogatus extiti ego Antonius, olim D. Joannis Baptistæ de Nannis filius, civis et publicus Bononiæ notarius collegiatus, Apostolicus quoque et imperialis, curiæque archiepiscopalis Bononiensis actuarius decanus etc. In fidem etc. hic me subscripsi requisitus etc.

L. ✠ S.

C

VITA

Auctore anonymo.

Ex Chronico monachorum S. Stephani
Bononiæ.

CAPUT I.

Sancti natales, mores in juventute, et in
episcopum consecratio.Illustris gene-
re, doctrina,

a

b

c

d

e

In exordio hujus historiæ a primum adnectendum est, unde oriundus extitit, et ex qua linea genealogiam duxit, vel qualis et quantus in vita fuit; ut et plerique, qui se fatentur scire, viva voce perhibent b, hunc fore Græcum natione, et ex imperiali linea duorum regum, videlicet Constantii, Constantini et Constantis c originem feliciter trahere. Unde factum est, ut Theodosius secundus, imperator Romanorum cælitus factus, sororem ejus in conjugem sibi acquirerit, et cum tripudio totius Constantinopolitanæ urbis eam legaliter susceperit d. A cunabulis autem a Christianis parentibus ab lactatus et educatus est. Postea vero cum adolevisset, a parentibus traditus est gymnasio philosophorum e, et liberalium disciplinarum et ecclesiasticorum

sacramentorum magistris. Et ita Deo largiente, D imbutus est, ut in omnibus philosophiæ et præsertim spiritualibus floreret studiis: et insuper tam Græco quam Latino eruditus est magisterio f. Quem etiam B. Hieronymus, eximius doctor, interperes divinarum legum, in Catalogo illustrium virorum inter hagiographos commemorans ait: Petronius, Bononiæ civitatis episcopus, vir sanctitatis et liberalium artium scientia plenus, descripsit Vitas SS. Patrum in Ægypto g; et legitur, extitisse tempore Theodosii Junioris imperatoris h. Templum denique corporis sui adhuc in infantia positus, omnibus modis Christi subdidit famulatu. Legebat enim: Nulla dignitas major, quam servire Christo. Dehinc Ecclesiæ Dei patrocinia i adeo sedule frequentare cœpit, ut magis psalmodiarum studio per cunctas ecclesias vacabat, quam terrenis domesticis deservisset, dicente Psalmista: « Elegi » abjectus esse in domo Dei magis, quam habitare » in tabernaculis peccatorum k. »

2 Clericale namque adeptus est officium l, penitus se totum Creatoris, cui cuncta obediunt elementa, subegit servitio, pene omni relicto patrimonio. Pernox itaque in assidua oratione vigeat, jejuniis et orationibus et crebris vigiliis se mancipabat: corpus quoque suum absque contagione libidinis pudice regebat; ita ut et innumerabilis utriusque sexus turba in Constantinopolitana urbe ejus sequeretur sancta vestigia. Eleemosynas egenis libenter tribuebat, prout facultas sibi ministraverat; pauperes recreabat, nudos vestiebat, infirmos visitabat, aliorum calamitatem suam putabat. Cum igitur fama sanctitatis ejus crebresceret, ac per totam scilicet Constantinopolim polleret, idem ipse Augustus levir m ejus non moderate fervens in amore illius, diligebat eum ultra, quam fas sit dicere; adeo quod primatum totius monarchiæ et sacri palatii tribueret sibi super cunctos degentes in imperio suo, sive dederat ei facultatem distribuendi universa regalia tributa ad votum viri sanctissimi Petronii, prout cuique moris fuerat; et imperiali fisco suscipere munuscula: siquidem et vectigalia, quæ de cunctis orbis terrarum partibus solita conditione annualiter a veredariis universarum provinciarum afferebantur, in ærario palatii custodiri præceperat. Ita etiam cuncta in manu sua data fuerant, quatenus quodcumque vellet, egenis ac pauperibus erogare de vectigalibus juxta libitum distribuebat et Domino Christo famulantibus. Cumque famulatum pauperum constanter, in quantum valebat, secreta ageret, nitebatur, sicut scriptum est: Cum facis eleemosynam, nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua n. Sed lucerna posita supra candelabrum non potest abscondi, quin luceat omnibus, qui in domo sunt o: ita et iste non poterat latere; quin ab omnibus cognosceretur, teste Evangelista, qui ait: Nihil operum, quod non reveletur, et occultum, quod non sciatur p.

3 Eo autem talia operante, principes Constantinopolitanæ urbis, ac potior pars populi mira veneratione cœperunt eum amplecti et immenso desiderio ut patrem, pro gratia tantæ religionis sibi divinitus collata: quoniam quidem solitus fuerat eos divino pabulo ad plenum saginare, hortando videlicet ac docendo, ut Dei ac proximi dilectionem, juxta præceptum in se retinere satagerent; ut Scriptura docet: « Fides sine operibus mortua » est q. » Cumque his et hujusmodi, quæ modo longum est enarrare, sancto redundaret eloquio, nec non et civitas tota recreata dulcibus et suavibus monitis ejus debitas gratias agens Domino, qui sibi talem contulit ministrum benevolentia congratulabatur gaudio pacis et lætitiæ. Interea diabolica instigante versutia, feritas pravorum hæreticorum r et Judæorum, qui Christum negantes, multaque mirabilia videntes, semper extiterunt increduli, nec non perfidorum gentilium s crudeliter pulularat per "... patrias paulatim de loco ad locum, præsertim profanos admodum exercuerat: quemadmodum

D

f

g

h

i

k

virtute, offici-
sique in aula
Theodosii:

l

E

m

n

o

p

S. Petronius,

q

r

s

* forte per
patriam

A quemadmodum tempore S. Sylvestri summi Pontificis, qui assertores ejusmodi fallaciae in conspectu Constantini Augusti, ac reginae matris ejus Helenae, datis assertionibus Veteris ac Novae Legis, Deo inspirante, devicit *t*.

t
pullulante
Nestoriani-
simo,

4 Tunc Theodosius Junior, Romanorum imperator, caesar augustus, auctor justitiae, divinae legis amator, audiens tantum facinus, exhorruit *u*; et se reum apud Deum existimans, si tam pestiferam haeresin in patria propagare permisit. Convocatis itaque universis principibus illius provinciae, Deum recte colentibus, imperator eos alloquitur, dicens: Universi, qui astatis in isto concilio, audite, quid dicturus sim de Auctore omnium seculorum, quem saeva feritas quorundam nititur dividere ab unica Prole, et a sancto Spiritu *x*. Ad haec unus, qui ceteris praeratur, plenus Spiritu divino, ait: Quapropter utile nobis videtur et salubre consilium, quatenus haec per idoneum nuncium, qui pleniter sciat divinae legis paginam, notificetur Romano Pontifici *y*, et Apostolicae Sedis poscat auctoritate, quae supereminet omnem saeculi dignitatem: id vero omnibus placuit. Tunc Augustinus * dixit eis: Quem ergo poterimus dirigere, qui utiliter dilucidare sciat omnem rei ordinem hujus venenosae superstitionis? Omnes unanimiter consona

y
* I. Augustus

B voce hoc dederunt consilium: Neminem infra imperii vestri potentiam novimus, qui tam idoneus ac utilis ad hoc opus exequendum existat, ut est Petronius Dei famulus, charus vester et cognatus vehementer dilectissimus; qui novit omnem Graecam et Latinam sermocinationem, et qui non mediocriter est eruditus scientia Veteris ac Novi Testamenti, et qui per aliquantum temporis spatium divino cultui se mancipavit. Imperator dixit: Ideo dignum fore duximus, ut dictis vestris, precibusque nostris clementer annuat etc... * patriam ab errore, divina gratia largiente, funditus absolvat.

* nihil deesse
videtur.
Romam Theo-
dosii II jussu
profectus,

5 Beatus namque Petronius, praecipis imperialis illico satisfaciens, constanter iter cepit arripere, Augusto eum comitante usque ad portam, ubi navis praeparabatur: dotavit eum multis muneribus ac ornamentis preciosis, auro gemmisque variis decoratis, lachrymans osculatus est eum. et ait:

z O venerande, vale, Levir *z*, mihi semper amate, Clavigeri Petri pergas, rogo, limina, Levir, Lætior ac sospes sacrum mihi dogma reportes, Haereticos pravos quod damnet sive profanos, Et Deitas simplex credatur denique triplex. In Patris et Nati, sed nomine Spiritus almi Et freta dira maris mitescant, et tua navis

Transcat incertas ventis ac imbre procellas.

C Tunc ingressus navem *aa*, Deo volente, prospero cursu post dies aliquot venit ad Tiberina littora eo die, in quo Papa, Coelestinus nomine, cum Catholicis episcopis statuerat concilium *bb*. Illo vero egrediente de navi, ecce adsunt legati, quos Papa miserat sibi, quatenus eum reverenter et cum honestate deducerent ad Lateranense palatium *cc*: securus namque praestolabatur adventum ejus; quoniam quidem in praeterita nocte in somnis apparuit ei B. Petrus Apostolus, dicens: Scias, quia Felix, Bononiensis episcopus, de hac luce migravit in pace *dd*, et cave, ne in ecclesia illa alium ordines, nisi legatum imperatoris, quem die crastina, Deo volente, videbis.

aa
bb
cc
dd
ex divina re-
velatione

6 Cumque servus Dei Petronius palatium ingrederetur, illico Coelestinus Papa gaudio repletus est valde, ac gratanter eum suscipiens, praecipit illum hospitare prope se in palatio, omniaque necessaria sibi largiri jussit. Altera vero die cum sanctus Apostolicus resideret in basilica Constantiniana *ee* cum pluribus episcopis ad sacrum concilium exequendum; cives Bononienses universi ordinis affuerunt in medio concilio, postulantes sibi dari pastorem *ff*. Ad haec Papa Apostolico ore locutus est: « Quos Deus praescivit et praedestinavit, illos et » magnificavit *gg*. » Et Propheta inquit: « A Domino » factum est hoc, et est mirabile in oculis no-

» stris *hh*. » Cœpit quoque referre juxta tenorem praeteritae visionis, cunctis, qui aderant, attentius intelligentibus. Omnes ergo unanimiter laudantes huic sacrae ordinationi assensum praebuere. Cumque illustris Domini vir Petronius circa se Dei voluntatem intelligeret, nec diutius posset resistere, tacite illud Apostoli considerans, qui ait: « Qui » potestati resistit, Dei ordinationi contradicit *ii*. » Christi vero famulus cognoscens hoc, divino Spiritu revelante, quamquam invitatus, tamen devote pedibus summi Pontificis provolutus plorando ait: « Non mea voluntas, sed tua fiat *kk*. »

7 Tunc Papa Coelestinus, tenens virgam in manu, sic loquendo perrexit:

AUCTORE
ANONYMO.

hh

ii

kk

Bononiensium
praesul conse-
cratur

Hac tibi committo virga simul indice Christo Bononiae sedem, populum cunctumque fidelem, Ut monitis serves sacratis, atque gubernes, Et tecum plaudat caelestis Regis in aula, Angelicisque modis cum pace fruatur amoris, Et monitis pastis ovibus satieris in astris, Ac gregis electi potiaris fonte perenni. A Domino missus, sis tali munere dignus, Et virtute Dei fungaris luce diei, Ac plausum laudis merearis habere Moribus et vita studiis bonitatis amica, Sit tibi cura satis solido moderamine talis: Ecclesias autem pastoris more restaures, Semper adoptivas soboles generabis opimas. His ita praedictis, consignans sic benedixit: Accipe virtutem, qua possis ferre salutem; Nectendi tibi terras solvendique potestas Sit libitu Frater proprio vehementer amate, Nexaque dissolvas, non nexa lugesque resolvas. Illius et cunctis caput et gratulantibus unxit.

E

8 Hoc ait et statim tali sermone beavit:

A Christo missus, tu semper sis benedictus, Caelitus impendat Christus tibi dona superna, Gratia sit tecum Domini sine fine per ævum, Tergas quo sordes, rogo, plebis facta reformes, Ne lupus intentus, malefidus praedo cruentus Quemque peragrante seu circumquaque vagantem

a Coelestino
Papa, cui

Glutiat, et perdat, laceret, scindatque, repellat, Ex me rite tibi concessio gratis ovilli, Quem Deus ascivit nunc, Bononiaeque reliquit, Ut sata servaret, seu vivo fonte rigaret, Cunctos ad votum gestaret in arce polorum. Praesul adis urbem, quae te lætatur eunte, Et solitis gentes monitis solare merentes. Urbs concessa tibi periiit *ll*.....

ll

Portarum fortes ceciderunt ordine postes, Mænia celsa cadunt et thermæ deliciarum. Quod superest..... cito prorsus erit ruiturum, Ac opus antiquum totum solvetur ad inum. Sed, pietate Dei, citius reparare valebis, Saltem sic demum per te reparatur, Auxiliare sibi, quod sit destructa ruinis. Te Deus observet, benedicat sive gubernet, Te Pater et Proles, te Spiritus atque; Ac olei, vini, mellis, piperisque..... Antidotique novi, nec non nardi pretiosi, Sis tritici plenus, frumenti, sive dierum Et copia tanta velut et Jacob patriarcha.

F

9 Quem pater his dictis Isaac sanctus benedixit. A Domino regum, qui te benedixit in ævum, Et benedicatur, paradisi luce fruatur. Et maledictus erit, qui te maledicere quaerit. His Abraham fultus fuit olim denique justus, Tres cernens et ovans, tunc unum gratis adorat, Hujus et arcanum fore justum credo putatum, Credidit ille Deo tunc primum corde..... Estque Dei fidus tunc appellatus amicus, Cum Trinitatis opes putat unius esse decorem *mm*.

longam et
ineptam ora-
tionem

mm

nn

Hac ope firmatus mox fit patriarcha beatus *nn*, Fiat ut auxit eum, pater amplae gentis in ævum, Tunc Abraham dictis Dominus nunc talibus inquit: Multiplicabo tuum mundi per climata fusum Semen, et extensum copiis magnisque refectum, Et maris haud vere velut eumerantur arenæ,

Et

AUCTORE
ANONYMO.

e suo genio

affingit ano-
nymus:

Et velut astra poli nullis numerantur in horis;
Sic ita nec vulgo numero concluditur ullo.
Sunt Jacob de stirpe senis patres duodeni,
Quos Deus altavit natis et multiplicavit.
Ut genitas proles fovit quoque patris amore,
Manna pluit caelo de sursum nocte sereno,
Et dapibus pavit pius et pater et satiavit,
Ac laticem fudit sterilis de vertice rupis,
Legifer et Moyses descripsit grammate leges.

10 Hinc Samuel vates sterilis fitque ex sene matre,
Qui caput infudit regali more Saulis,
Post fit rite Dei David rex munere veri,
Carmina dictavit rex psalterii quoque David.
Post Domino templum Salomon construxit ho-
nestum,
Quem satis aptavit ritu sapientia matris.
Dux tibi sitque comes Raphael sanansque do-
lores,
Qui Medicina Dei vocitatur culmine celi.
Et tibi praecursor sit cultos atque reductor,
Qui satis in vitam defendit ab hoste Tobiam,
Et sanum duxit caeco patrique reduxit,
Tunc patris post hoc oculos curavit utrosque,
Ut prius, ad praesens illum fecitque videre.

11 Hinc regum sedes, reges, gentesque fideles
Ac fortes gentes creverunt sive furentes.

B Assunt inde senes patriarchae sive prophetae,
Clari primates, mulieres valde beatae,
Ex David fido Christi processit origo,
Qui genus humanum crudeli caede necatum
A nexu leti proprioque cruore redemit,
Agmina Sanctorum, quae laudant sede polorum,
Discipuli Christi sunc hac de stirpe ministri,
Qui rutilasque togas, sortiti sunt quoque stolas
Auro contextas, simul et hiacintina sarta,
Et fiunt primi nunc Omnipotentis amici,
Cum quibus et regnum merearis habere sup-
pernum.
Angelus hinc tecum Domini bonus et comitetur,
Et bene disponat, nec non tua fausta reponat
In caeli sudo, non est ubi prorsus erugo.
Nec erit ablatum, superest bene quodque lo-
catum,
Quo cives caeli decantant carmina leti,
Et laudant Christum sublimi voce benignum,
Te quoque conservet, custodiat atque gubernet,
Donec in hoc seculo steteris quandoque sereno,
Usque sed in finem te protegat hic et ubique,
Atque locum demum paradisi donet amœnum.

ANNOTATA.

- C a Descripta est hæc S. Petronii Historia seu Vita ex Chronico monachorum S. Stephani, cui ultima manus anno 1180 adjecta fuit: sæculo v S. Petronius fuit; unde quantum illi, ratione antiquitatis suæ, tribuendum sit, status. Menda habet non pauca apographum nostrum, quæ ob multitudinem fere intacta reliqui.
- b Popularis ergo suæ ætatis traditio anonymum docuit, quæ de Sancti genealogia dicere instituit, non monumenta vetera, fideiæ indubitata scriptores. Porro eodem fonte non pauca manarunt, quæ in hujus Vitæ decursu narrabuntur.
- c Hi Constantino Magno patre nati sunt, et ab illius obitu partiti imperium: tres igitur nominandi erant: Petronium vero Constantini Magni liberis satum fuisse, omnis antiquitas tacuit.
- d Fabula est, a Sigonio merito explosa. Vide num. 18 Comment. prævii.
- e Probabiliter Constantinopoli, ubi et natum auit, et publicum artium liberalium gymnasium erat. Ad num. 21 Comment. prævii.
- f Petronii eruditioni plusculum, quam par sit, ob rationes haud satis efficaces Tillemontius detrahit; qua de re consule num. 22 Comment. prævii.
- g Gennadius, num. 5 laudatus, ait: Scripsisse putatur. Librum de Vitis Patrum, qui apud Rosweydam secundus est, Petronium scripsisse, nonnulli contendunt, quod plane incertum. Vide num. 23 et seqq. Fieri etiam potuit, ut alio libro, sed argu-

mentum simile persecutus fuerit, qui jam pridem perierit, aut eadem fere, suppresso nomine, de Ægypti monachis scripserit, quæ passim ab aliis etiam de iisdem perscripta Gennadius invenerat, suppresso pariter auctorum nomine; dubitarique hic propterea, Petronione, an alteri tribui deberet liber de Vitis Patrum, quicumque demum sit hoc titulo liber, de quo Gennadius.

h Non sunt ista Hieronymi; sed alterius, quem Hieronymum existimari anonymus. Obiit Theodosius II anno Christi 530, a morte Arcadii patris circiter 42.

i Quam frequentes in nocturnis diurnisque Officiis, in Ecclesia celebrandis, fuerint in Oriente non clerici modo, sed laici etiam, Thomassinus docet tom. I de veteri et nova Ecclesiæ Disciplina parte 1, lib. II, cap. 54, adducto etiam illustri Theodosii Junioris, et totius curiæ, pium principem emulantis, exemplo.

k Psalm. 85, v 11.

l Parum verosimile mihi videtur, S. Petronium, jam clericis adscriptum, sacri palatii magistrum, et primarium Orientalis imperii ministrum egisse, quod paulo post anonymus ait: non enim hujusmodi munera ea tempestate clericis committi solebant; neque Petronius, ut e Gennadio videtur colligi, multum rebus sese politicis miscuit: illustri quidem quodam munere fortassis functum, non tamen præfectura prætorii, innuere videtur Eucherius; sed qui hic cum Gennadio ad concordiam revocari possit, vide num. 17 Comment. prævii. Quod si illustre quoddam munus per se gesserit S. Petronius, illo deposito, ad clerum transisse videtur annis fortasse aliquot, priusquam Romam mitteretur; quod num. 4 indicare videtur anonymus, de Petronio scribens: Qui per aliquantum temporis spatium divino cultui se mancipavit.

m Non Theodosius Petronii, sed hic illius levir erat: Petronii namque sororem, ex anonymi sententia, Theodosius duxerat: erat ergo Theodosius Petronii gener stricte dicendus.

n Matt. 6, v 5.

o Neque accendunt lucernam, et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo sunt. Matt. 5, v 15.

p Nihil enim est opertum, quod non revelabitur, et occultum, quod non scietur. Matt. 10, v 26.

q Jacobi 2, v 20.

r Nestorium, ejusque asseclas intelligit: sedere Constantinopoli Nestorius capit anno 428, ac paulo post hæreses virus evomere, Christo Divinitatem, divinum Virgini Matri partum impie abjudicans. Vide num. 51.

s Judæorum gentiliumque errores Nestorianis attribuit, vel quod hi Judæis et gentilibus, Deum, qui, ut impie causabantur, ceterorum hominum more natus esset, agnoscere renuentibus, hoc in puncto, eoque gravissimo, assentirentur; vel Patrum exempla secutus. Proclus in Epist. ad Armenos Nestorium Judæo pejorem habet. Hanc quoque, inquit, nuper fabricatam novamque blasphemiam (jugiamus) quæ Judæismum, quod ad blasphemiam magnitudinem, longe superat. Illi namque, dum eum, qui Filius est, reprobant, ramo radicem privant: hi vero, qui ultra hunc, qui Filius est, alium adjicientes, intemerabilem naturam, tamquam multigenam, denotant. Nestorianos Judæis comparat et Cyrillus in Homilia, post dejectum Nestorium habita, inquit: Enimvero Christiani hominis personam induunt, sed mentem interim judaizantem obtinent: gentilibus vero Nestorium apud Labbe tom. III Conc. pag. 586: Omnem gentem nefariis lasciviis et dissolutionibus indulgentem, hic sua malitia excessit.

t Celebrem S. Sylvestri disputationem cum Judæis habitam indigitat, cujus historia sancti Pontificis Actis inserta est, sed us inquinata fabulis, quarum falsitas manifesto apparet. Ad Baronium ad annum 515 num. 10 et seqq., et Pinium tom. III Augusti pag. 359 et seq.

u Theodosius

A u Theodosius non adeo infensus Nestorio fuit, imo adversus Cyrillum favit, cum nondum hæretici fraudes perspectas haberet. Vide num. 52 et seq.

x Nestorius nimirum, Christum in duas personas, duos Dei Filios, et duos Christos distraxit: audi Vincentium Lirinensem, qui sub Theodosio et Valentiniano fuit, in Commentario apud Baluzium p. 555 et seq. Nestorianam hæresim ita explicantem: Nestorius autem contrarium Apollinari morbo, dum sese duas in Christo substantias distinguere simulat, duas introducit repente personas; et inaudito scelere duos esse vult Filios Dei, duos Christos, unum Deum, alterum hominem; unum, qui ex Patre, alterum, qui sit generatus ex Matre. Atque ideo asserit, sanctam Mariam, non Theotocon, sed Christotocon esse dicendam: quia scilicet ex ea, non ille Christus, qui Deus, sed ille, qui erat homo, natus sit. Quod si quis eum putat, in litteris suis unum Christum dicere, et unam Christi prædicare personam, non facile credat. Aut enim istud fallendi arte machinatus est etc. Pag. vero 540 ita habet: Anathema Nestorio, neganti ex Virgine Deum natum, adserenti duos Christos, et, explosa Trinitatis fide, quaternitatem nobis introducenti. Porro omnem, quam hic Theodosio orationem anonymus tribuit, e suo penu deprompsit, quod et alias fecisse illum, me tacente, in Actorum decursu quavis facile deprehendet.

B y Ephesinum concilium, inscio Cælestino, Pontifice Romano, a Theodosio indictum fuisse, Garnarius argumentis non levibus, non tamen omnino convincentibus, contendit; et proinde negat, illius petendi causa Petronium Romam legatum ivisse. Vide dicta num. 57 et seqq.

z Vide Annotata ad lit. c, d, m.

aa Probabilius sub finem anni 429 vel sequentis initium. Adi num. 54 et seqq.

bb Quale illud concilium fuerit, silet anonymus: in causa Nestorii duo Romæ celebrata fuerunt, alterum anno 429 post festa, ut videtur, Paschalia; alterum anno 450, mense Augusto: verum de neutro anonymus videtur posse commode intelligi. Vide num. 54 et seq.

cc Pontificum Romanorum olim domicilium, prope basilicam Constantinianam conditum, ut creditur, a S. Sylvestro Constantini Magni sumptibus, ut Panvinius scribit de septem Urbis ecclesiis pag. 168, Constantini palatium fuisse, tradit Artinus lib. iv Romæ subterraneæ cap. 44. Cum interim Constantinus, inquit, Silvestri exemplo permotus, ecclesiis munifice extruendis manum admovit. In suo quippe Lateranensi palatio Salvatori ædem construxit.

dd His anonymi verbis inhærendo, prius Romam Petronius venerat, quam illic de S. Felicis, Bononiensis episcopi, obitu renuntiatum esset, atque adeo diebus haud multis ab illius obitu: porro obiisse creditur S. Felix anno 429, die 4 Decembris, quo colitur.

ee De illa basilica ita Panvinius mox laudatus pag. 106: Basilica S. Salvatoris, quæ a loco Lateranensis, a conditore Constantiniana, ab ornamentis Aurea vocata est, ædificata fuit cum propinquo patriarchio (seu Lateranensi palatio) Romanorum Pontificum usui, a pio Constantino imperatore in Cæli montis dorso, et a S. Silvestro v Idus Novembris consecrata, circiter annum Christi cccxx. Ad dit cap. 1: Nunc S. Joannis dicitur.

ff Tillemontius ait, Bononienses ad Romanum Pontificem, novum sibi episcopum peturos, certo non recurrisse, propterea quod in more tunc positum esset, ut Mediolanensis metropolitani, cui sedes Bononiensis subjecta erat, ea de causa adiretur. Sed ex recepto passim more non certo sequitur, hunc semper et ubique observatum fuisse, ut ait Benedictus XIV. Vide num. 45.

gg Ad Romanos 8, v 29 et seq.: Nam quos præscivit, et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos et vocavit, et Octobris Tomus II.

quos vocavit, hos et justificavit: quos autem justificavit, illos et glorificavit.

hh Psalm. 117, v 25.

ii Ad Romanos 15, v 2. Itaque, qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit.

kk Luca 22, v 42.

ll Vide num. 68 et seqq.

mm At quando primum Deo credit Abraham, et Dei amicus appellatus est? Num cum tres angelos vidit, et unum adoravit? An vero, ut anonymi verbis utar, cum Trinitatis opes unius decorem esse putavit, seu, cum quoquo modo SS. Trinitatis, quod mox citatis verbis innuere videtur anonymus, mysterium credit? Alterutrum enim ex anonymi verbis sequitur: sed, utrum dixeris, perinde est. Non enim tunc primum Deo Abraham credit; nam angelorum Abrahamo facta apparitio Gen. cap. 18 v 1 et seqq. refertur. Cap. autem 15 v 6 legitur: Creditit Abram Deo (innumeram illi posteritatem pollicenti) et reputatum est illi ad justitiam; quo etiam spectat illud Jacobi cap. 2 v 23: Creditit Abram Deo, et reputatum est illi ad justitiam, et amicus Dei appellatus est. Ceterum quod spectat ad Mysterium SS. Trinitatis ab Abrahamo, tres videntes et unum adorante, agnitum, ita in hunc locum Estius commentatur: August. libro tertio contra Maxim. cap. 26 vult Abraham in his tribus agnovisse Trinitatem; et dicit illud: « Tres vidit, et unum adoravit, » quod canit Ecclesia. Non quin et homines, aut angelos humana specie esse putavit (nam eis et pedes lavare, et cibos apponere voluit, imo apposuit, ipsique, ut videbatur, comederunt) sed, quod interea instinctu divino tres recipiendo, et unum tantum alloquendo, hoc Mysterium indicavit. Cornelius vero a Lapide, postquam dixit, Abrahami hospites primo ut homines, dein vero ut angelos Dei et legatos fuisse ab illo sensim agnitos, eosque symbolice SS. Trinitatem significasse, ita disserit: Hinc sequitur, quod Abraham hos angelos, ut angelos Dei que legatos primo adoravit; secundo agnoscens eos representare Deum, et SS. Trinitatem in eis representatam, adoravit latria, ut docet S. Augustinus, qui enim hic apparet et loquitur cum Abrahamo, semper vocatur Jehoua, quod est nomen proprium Dei, cui debetur latria. Ita illi.

nn Similiter jam ante Abraham a Deo patriarcha fuerat constitutus, ut Gen. cap. 17 v 3 liquet: Nec ultra vocabitur nomen tuum Abram, sed appellaberis Abraham: quia patrem multarum gentium constitui te.

CAPUT II.

Sanctus Bononiam instaurat.

Omnibus itaque pontificalibus sacramentis ac benedictionibus rite perfectis solito more præsum, cives Bononienses læti redeunt ad suam urbem cum consecrato Præsule. Qui, cum appropinquaret suæ diocesi, omnis civitas gaudio coronatur. Turba vero utriusque sexus in laudibus et hymnis spiritualibus se prorumpunt, et non cessant laudare Dominum, qui talem ac tantum sibi contulit Pastorem ac Patrem. Cumque venerandus Pater in throno pontificali resideret, primum quidem suarum virtutum spirituale jecit fundamentum laborando scilicet ad reparationem ecclesiarum *... vastatione dirutarum, ibidem quamplurimas reparavit a. Monasterium quoque extra civitatem in via, quæ vergit ad Orientem, in honore S. Stephani prothomartyris a fundamentis miro opere condidit b. Edificia namque ejusdem monasterii spatiosa valde et sublimia sunt, variis intexta lapidibus, circumdata per girum plurimis columnis pretiosis de porphyretico lapide, aliisque lapidibus diversi coloris cum basibus et capitellis suis, insignitis variis figuris hominum, quadrupedum ac volucrum; illo plurimo labore typice gessit opus mirifice constructum instar Domini sepulchri, secundum ordinem, quem viderat, et provida cura cum ca-

Sacris profanisque

F

* supple Theodosis

a

b